

POSUDEK DISERTAČNÍ PRÁCE

Federico Gambacorta

Stříbrné mincovnictví pozdní doby římské

(Od doby Arcadia a Honoria do konce 5. století)

Late Roman Silver Coinage

(From Arcadius and Honorius to the end of the 5th century AD)

Praha 2014

Předložená práce představuje souhrnný přehled problematiky stříbrné mincovní produkce v pozdně římském období. Anglicky psaný rukopis má 193 stran včetně příloh. Autor se tímto tématem zabývá dlouhodobě – v této souvislosti je důležité připomenout, že na toto téma zveřejnil dva zahraniční příspěvky (*Gambacorta 2011; Gambacorta 2013*).

V úvodní kapitole se autor zabývá obecným úvodem do úlohy stříbra v pozdně římském období - sleduje údaje o velikosti plateb na základě pramenů a základní osu peněžního vývoje. Zvláštní pozornost pak věnuje depotům nádob (včetně jejich zlomků) a ingotům, které jsou pro tento horizont typické.

Ve druhé kapitole se autor zabývá problematikou pozdně antických pokladů sestávajících z drahých kovů (s. 26–32). Z mapových podkladů (Fig. 9 a 10) je dobře zřetelné, že ve 4. století je velká koncentrace těchto depozitů především v širší porýnské oblasti a zvláště v Británii. Depozity 5. až počátku 6. století již odrážejí zcela jinou historickou realitu – kromě Itálie se mimořádně koncentrují v jižní Skandinávii, tedy hluboko v barbariku. Velice cennou součástí práce je soupis nálezů jednotlivých mincí a nově zveřejněných pokladů (s. 33–45) z území západní i východní Evropy. Starší nálezy byly zveřejněny v rámci několika publikací (*RIC 10; Bland 1997; Hobbs 2006*), na které autor odkazuje – bohužel nebyly do práce nijak zahrnuty, např. tabulkovými přehledy.

Ve třetí kapitole se autor zabývá speciální problematikou – sekundárním ořezáváním stříbrných nominálů, které je dokumentováno především na britském nálezovém materiálu. Čtvrtá kapitola je věnována metrologii, jakosti a nominálům. V metrologické části se autor zabývá problematikou římské libry. Velmi zajímavá je pasáž věnovaná vzájemnému cenovému poměru zlata a stříbra, který byl v roce 301 1:12, později se ovšem zvýšil na 1:14,4. Podrobně se autor zabývá také rozborem jednotlivých stříbrných nominálů sledovaného období – multipla (1/3-, 1/4-, 1/24-, 1/60 libry), miliarensis, argenteus, demi-argenteus a 1/4argenteus.

Důležitou součástí práce je detailní katalog pozdně římské stříbrné západo- a východořímské produkce. Je řazen podle panovníků, mincoven a nominálů principiálně podle systému desátého svazku *RIC* a také *DOCLR*. Velkým přínosem je společná registrace desítek typů mincí neuvedených v *RIC* (č. 1, 7, 11, 18, 30–33, 38, 41, 50, 53, 77, 85, 107, 119, 133–134, 139–140, 145–146, 149, 171, 173–174, 183, 188, 202, 214, 217, 219, 224, 229–230, 235, 238, 249, 263, 288–292, 294, 300, 306–307, 309–311, 314). Tím došlo k zásadní kompletizaci soupisu doposud registrovaných ražeb, který čítá 316 položek. Součástí katalogu je také pokud možno kompletní fotodokumentace. Právě tato část práce je nepochybně velice cenným přínosem k dalšímu poznání pozdně římského mincovnictví.

Součástí práce je rovněž velice obsáhlá literatura (včetně pramenů), čítající 228 položek – je zřejmé, že autor je s publikovaným materiálem velmi dobře obeznámen. Velice početné jsou rovněž odkazy na aukční katalogy, které posloužily jako zdroj materiálu.

Závěrem lze konstatovat, že posuzovaná práce představuje skutečně významný mezník v poznání pozdně římské stříbrné produkce. Práci doporučuji k obhajobě a bylo by jistě velmi dobré, kdyby rukopis získal také publikovanou podobu.

V Praze 17. 8. 2014

PhDr. Jiří Militký, Ph.D.